

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vera Concilii Tridentini Historia

Contra falsam Petri Suauis Polani narrationem

Pallavicino, Sforza

Antverpiae, 1670

Capvt XIII. Acta per Episcopum Tarracinensem à Pontifice cum Hispaniæ Rege de Concilio indicendo, amouendisque in eo regno Iurisdictionis Ecclesiasticæ detrimentis. Stanislaus Osius Nuntius ad ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11665

1560.

liae Regis. Credendum esse, Caesarem, ubi duos tantos Reges in eo consilio coniunctos cerneret, ad eorum sententiam ac voluntatem se conformaturum. De propria nationis vnius Synodo differere opus non esse, dum Oecumenica praesto erat.

Ita Pontifex, satis gnarus, ubi cum Principibus agitur, oportere litem ad id solum redigi, quod declinari non possit; atque in eo pro se stantem non rationem modò, sed necessitatem palàm fieri, quod firmitudo excusetur; & pro altero utilitatem conueniendi, quod spontè honestèque flectatur.

C A P V T XIII.

Acta per Episcopum Tarracensem à Pontifice cum Hispania Rege de Concilio indicendo, amouendisque in eo regno Iurisdictionis Ecclesiasticae detrimentis. Stanislaus Osius Nuntius ad Caesarem missus. Varia tum ab ipso Caesare, tum ab Augustino Cardinali de Concilio perpensa.

Contigerat, mirante ac dolente in sinu Pontifice, ut complures menses non modò nulla legatio, sed ne litteræ quidem ad eum peruenerint, quibus nouum ipsi Principatum gratularetur Hispaniae Rex, à quo singularem quamdam beneuolentiam omnino sperauerat: verumtamen magis intentus conducibili, quam anxius de specioso, statuit illum praertere. Itaque ad Hispanum misit Hannibalem Altempsum, suæ sororis filium^a, acturum illi grates, gratificationemque oblaturum ob dignitatem fauente sibi Rege collatam: hic verò Hannibal multos ibi menses duxit ad domestica pertractanda. Similiter ad Ferdinandum misit Hannibalis fratrem, de quo fusiùs infrà. Simul etiam Gabrielem Sorbello-nium, alterius suæ sororis filium, ad Franciscum Regem destinauit. Sed insuper post hanc honorariam legationem, ^b Nuntium peculiarem ad Philippum Regem super eo negotio designauit Reuertam Episcopum Tarracinae, magni à se habitum ob virtutis praestantiam, charum ob communem vtrique patriam, & ad id muneris potissimè adiutum commendationibus Caraffæ Cardinalis, de Pio in electione recens benemeriti, & cuius plurimum intererat, habere per eos dies in Aula Hispanica Pontificium administrum adeò studiosum sui, ad suæ familiæ commoda promouenda.

Tria præcipua Reuertæ commissa: Nauare operam, ut damna tollerentur illata iurisdictioni Ecclesiasticæ Paulo IV. sedente: Cohortari Regem, ad acceptandam promouendamque, quam Pontifex

^a Est in litteris Oratoris Amulij ad Senatum, 12. Maij 1560. & in multis alijs.

^b Litteræ Farnesij Card. Romæ ad Octauium Ducem, die non figuato.

fex moliebatur, Concilij reuocationem in sedem pristinam: Et apud ipsum pro Caraffensibus precatorem agere, quos Pontifex remunerari meditabatur, composito per eam opportunitatem Paliani negotio, quod in publicam Apostolicæ Sedis vtilitatem cadebat. Sed de hoc postremo infra dicemus.

3 Kalendis Aprilis, in primo cum Hispaniæ Rege congressu, Nuntius hoc pacto disseruit: Pontificem sui Pontificatus initio crebris litteris accepisse, varios metus ab hæreticis excitos in Gallia, in Provincia transalpina, in Sabaudia, variasque molitiones per Germaniam, Angliam, Scotiam & Heluetiam: prius verò non sine graui animi dolore audiuisse, id ipsum eisdem per Hispaniam moliri conatos; ad arma sollicitare Mauros Granatenses, Seriffum Algerij Dynastam, ac demum Turcarum opem ad Christianorum perniciem implorare. Quapropter sibi, de tam grauibus periculis vehementer sollicito, nec minus intento ad Ecclesiam ab his illæsam seruandam, non occurrere, vbinam tutius spem suam figeret, quàm in Rege Catholico, qui non sine singulari Dei prouidentia potentissimus inter Christianos Principes constitutus fuerat tot regnorum coniunctione, nouique Orbis adeptione, & cuius ditiones adhuc immunes ferè à communi contagione perstabant. Fieri tamen à se non posse, quin exponeret, proborum omnium animos, quàm prius huiusmodi bonæ spei plenos, tam postea suspensos, quòd obseruarent, tamdiu nullum ab ipso Rege erga Pontificem fuisse præstitum officium gratulationis, obedientiæ, oblatae operæ, nec legatione, nec litteris; negatumque Nuntio, qui præcesserat, iurisdictionis vsum fuisse, adeò vt adigendus esset accipere Assessorem, hoc est alio vocabulo, Superiorem. Per varia edicta dignitati auctoritatiq; Sedis Apostolicæ fuisse derogatum; & dum in ipsius adiumentum fuissent à Rege offerendi thesauri, ab administris regis iniectas esse manus in spolia & in prouentus vacantium Ecclesiarum, ablati Apostolicæ Cameræ iis quæ iure debentur. His incommodis vt pios Catholicos afflictari, perinde animari hæreticos, qui his argumentis vulgò persuaderent, hæc Hispaniæ cœpta eò tendere, vt se obedientiæ sacrosanctæ illius Sedis paulatim subduceret. Nihilominus huiusmodi suspicionibus haud datum fuisse locum in Pontificis animo, constanter rato, hæc omnia Regem latuisse: vbi verò ea ipsi innotuissent, cunctis remedia statim adhibiturum; præsertim eo tunc Christi Vicario constituto, à quo poterat sibi Rex polliceri ad suorum regnorum emolumentum quidquid Pontifici saluâ honestate ac dignitate elargiri liceret.

Voluisse

1560.

Voluisse igitur Pontificem Regi anteuertere, & prius misso fororis suæ filio, & nunc Nuntio, qui post impertitam illi paternam ac studiosissimam benedictionem, ipsum de iis omnibus certiorum redderet, rogaretque, ne debita amplius officia protraheret, & debitam in ministris Ecclesiasticæ rei occupationem corrigeret: reuolueret etiam animo, à Pontificalis auctoritatis despicientiâ hæresim exoriri, & ex hæresi rebellionem. Silentium itaque imponeret Assessoris petitioni, eligeretque, pro eo ac fatius duceret, siue ut Nuntius consuetas facultates suas exerceret, siue ut Romam causæ mitrentur: amoueret iniecta vincula collectori in sui munera functionibus; ac restituendum curaret quidquid ministrorum manus præteritis Ecclesiarum spoliis contra ius collegerant. Edicta Ecclesiæ noxia resignaret; idque eò celerius, quò minus decebat, dum opus erat Synodum Oecumenicam ad extirpandas hæreses celebrare, tunc eas corruptelas in Hispania conspici, de quibus in generali Christianæ gentis conuentu agendum erat. Pari de causâ constitutum similiter fuisse à Pontifice Cardinalium cœtum, qui coram se frequenter conueniret ad Ecclesiasticos reformandos, antequam eorum sordes exponerentur in tam solemnem ac venerandum theatrum expurgandæ. Ex eadem instantis Synodi cogitatione omnem studium à Pontifice adhiberi, ut Episcopos induceret ad suas Ecclesias adeundas, ubi morum emendationem præoccupantes, ea saltem possent corrigere, quibus fortiori manu opus non esset, reliqua verò adnotare, quorum correctionem in Concilio sancendam curarent. Ab ipso Rege petere Pontificem, ad tam arduum ac salutare consilium perficiendum, valida auxilia, ac monita sapientiæ, quæ sibi polliceri non poterat ab iis Principibus, quorum vitio in eorum regionibus hæresis sese diffuderat; quippe qui pertimescerent quidquam agere aut loqui, quod contaminatis ipsorum subditis displiceret. Quoniam autem opus erat Concilio magnis sumptibus, & ærarium Apostolicum non exinanitum modò proxime superioribus bellis, sed oppressum ære alieno fuerat; ne grauaretur Rex omni ope fauere exactiõni spoliõrum Ecclesiasticorum, cum præsertim ad id inuitaretur à Pontificis beneuolentiâ, qui in præsens per ipsum Nuntium facultatem pro Cruce signatis Regi impertiebat; quique, habitâ potissimum ipsius Regis ratione, eius patrum tamquam Cæsarem honorificè agnouerat, Cæsareumque Oratorem singularibus benignitatis officiis exceperat.

Rex tarditatem suam in exhibenda Pontifici reuerentiâ prolixius excusauit; affirmavitque, duos iam ante menses destinatum à se fuisse

fuisse Oratorem suum ad id obsequij præstandum Comitem Tendiliæ, cuius postea cunctatio ex eiusdem morbo contigerat: numquam se animo latiori fuisse, quam in eiusmodi Pontificis creatione: semper se præbuisse, præbiturumque dum viueret, obsequentem filium sacrosanctæ Sedi, adeoque ipsi Pio non pro communi solum debito se obtemperaturum, sed ex benevolentia ac reuerentia quadam peculiari, quâ semper illum profecutus fuerat, ob conceptam à se opinionem de ipsius probitate atque integritate: proinde maiorem se obseruantiam obedientiamque semper exhibiturum erga præsentem, quam erga superiores Pontifices exhibuisset; tantique Patris consilio directum, omnem se daturum operam, vt bono cunctis esset exemplo, nedum vt quamcumque de se malam suspicionem detergeret. Et reipsâ paucos post dies obsequentissimas litteras suo chirographo ad Pontificem scripsit, quas paulò post Orator secutus est.

6 His vrbانيتatis significationibus quasi frondibus, res ipsæ tamquam fructus responderunt. Etenim de Nuntij potestate dixit: Grauiissimis rationibus persuasum, oportere illi Assessorem adiungi; eas verò se iussisse à Consilio communicari Oratori destinato, à quo postea Pontifici exponerentur, è cuius iudicio quid esset statuendum penderet. Verum quando iam tum Pontifex aduersam voluntatem denunciabat, eumque delegerat Nuntium, quo magis integrum, magisque sibi fidum Assessorem Rex designare nequisset, consensurum se, vt liberè consuetas ille facultates exerceret; interim verò de memoratis rationibus edoceret, quò eas Pontifici significaret, ob incertas Nuntiorum qui venturi erant condiciones. Velle pariter Regem, vt in posterum suo munere (quemadmodum præstitit) collector liberè fungeretur: & quod ad pecuniam antea à regis ministris exactam spectabat, recogniturum se quæ acta fuissent, mandaturumque id quod deceret probum & obsequentem filium Pontificis, cui sine fine pedem deosculabatur ob Cruciatæ concessionem, quâ contra infideles, & in Dei obsequium vteretur. Recogniturum se pariter sanctiones, cum detrimento Ecclesiasticæ iurisdictionis habitas, easque vbi conueniret reuocaturum; & si quid suis in regnis opus foret, ad auctoritatem Pontificis, à quo tam benigne ea sibi offerebatur, confugiturum. De Concilio, se negotij grauitate compelli ad responsionem maturius digerendam: rogatum se fuisse à Rege Christianissimo, vt ambo eius celebrationem à Pontifice coniunctim peterent; & accersitos à se complures viros doctos suæ ditionis, vt in tanta deliberatione ipsorum senten-

1560. tias audiret. Plurimos deinde dies eam responſionem Rex diſtulit, ac tandem reddidit, eaque comprobauit vt Synodus conuocaretur, tollereturque poſtrema ſuſpenſio, omnes ſuas vires largè pollicitus ad Synodum promouendam.

Varios Pontifex Nuntios extra ordinem miſit ad varios Chriſtianorum Principes, eandem celebrationem curaturos; prius ad Catholicos, dein, vt narrabitur, ad hæreticos. In Galliam perrexit Franciſcus Lancius Antiſtes Firmanus; in Poloniam Canobius, de quo infra. Sed potiſſima rei tractatio cum Cæſare habenda erat, cuius ditioes medelâ plurimum indigebant, & vnde erumpens eluuius aliorum regiones inundabat: quapropter alij Principes rem in ipſo repoſuerant. Ad Cæſarem itaque vrbaniſſimo nomine miſus eſt à Pontifice Marcus Siticus^e, ex Comitibus Altempſis nobilis Germanus, & à Pontificis ſore natus, cui Caſſanenſem Eccleſiam Pius dederat, ex ipſius creatione vacantem, & aliâ tempeſtate Purpuram dedit^d: ſed ad Religionis negotia tranſigenda comes illi additus eſt Cornelius Muſſus Epicoſpus Bituntinus^e, ſæpius à nobis laudatus, qui ad cunctos Cæſaræ Familiæ Principes pretioſa ac pia dona deferret.

^e Apparet ex mandatis Nuntio Deſino traditis, infra afferendis.

^d 29. Maij, vt in Actis Conſiſt.

^e Totum eſt in litteris Amulij, 25. & 31. Maij, & primâ Iunij 1560.

Quod in primis Bituntini operâ intendebatur, fuit, vt Regem Bohemiæ Religioni reſtitueret, qui nouis erroribus aſperſus nihil videbatur, præſertim quod ſpectabat ad neceſſitatem Euchariſtiæ ſub vtraque ſpecie ſumendæ; atque ad id mirificè idoneus Bituntinus viſus eſt, quod in eo doctrina & eloquentia in vnum coaleſcebant, præualida ſanè coniunctio ad veritatem Fidei efficaciter inſinuandam. Et quoniam exiſtimabant Pontificij, in Maximiliano voluntatis impulſu iudicium deprauari, cum ſe ad Imperium electum in diſſideret, dum illi parti aduerſaretur, quæ tria ad electionem obtinebat ſuffragia, viribusque præpollebat, conatus eſt Nuntius ipſi palàm facere, plus eum fauoris opisque ſibi polliceri poſſe à Catholicis Principibus, tam exteris quàm Germanis. Ad quod fuerunt ab eo reſponſum^f, Cuilibet mortali commodo conſcientiam à ſe anteferrî eſſetatum, quod in ſe optimum, ſi ad rem ſubiectam falſo referretur, corrumpi poſſet in peſſimum; cum in comperto ſit, nefariis quibusque ſacrilegus pietatis clypeum obtendi, & verè cæni, *Sua cuique Deus ſit dira cupido*. Quare quemadmodum inter veneficia ea ſunt ſceleſtiſſima, quæ rebus ſanctiſſimis abutuntur, ita inter defectiones à recta Fide illæ ſunt maximè noxiæ, quæ ſacraſſima Dei & conſcientiæ nomina ad eas cohoneſtandas profanant. Atque vbi etiam rei ipſa error Principis in rebus Religionis ſolam eius mentem

^f In epiſtola Amulij, 10. Auguſti 1560.

tem inficeret, is planè deteriore illum redderet, si non ipsi, certe Republicæ; eâ ratione, quâ ex Philosophi doctrina perniciosior esset humano consortio is qui homicidia adulteriaque patratet, rarus hæc ipsa licere, quàm eorum nequitia probè conscius.

9 Paulò post Nuntius, qui apud Cæsarem resideret, missus est Stanislaus Osius Polonus, Episcopus Warmiensis, æternâ dignus memoria, cum ob ea quæ ipse scripsit ad Fidem tuendam in libris editis, tum ob ea quæ gessit ad eam firmandam in Concilio, cui interfuit & cum dignitate Purpurati & cum potestate Legati, desumpto ab eius Ecclesia nomine, Warmiensis appellatus. Extat narratio ab illo conscripta, & in Annalibus Abrahami Bzouij typis impressa, quæ complectitur res ab eo gestas cum memorato Bohemiæ Rege; Cæsaris primigena, quò noua sectæ falsitatem illi patefecerat. Nos verò ea narrabimus, quæ reportauit à Cæsare de reponendo Tridenti Concilio. Nodosæ super eo difficultates obiectæ sunt Osiò à Ferdinando, prius coram, deinde prolixo commentario explicata, ad Pontificem mittendæ. Hæc erat summa: Cognouisse Cæsarem ex Nuntio de Pontificis animo reuocandi Tridentum Concilij, ac de voluntate auscultandi quid ipse, quid etiã Reges Hispaniæ Galliæque sentirent: immensam illi consilio commendationem esse tribuendam, cum vnusquisque fateretur, Synodum esse vnicam viam regiam, quâ militans Ecclesia ad optatam tranquillitatem deduci posset. Et quamquam sibi ad eò esset perspecta Pontificis sapientia, vt eum neque suo neque alterius cuiuspian consilio indignum agnosceret; tamen ipso ita postulante ea se expositurum, quæ in Dei gloriam animo reuoluerat; sed ita, vt cuncta Pontificis iudicio subderet.

g Ann. 1560.
sub num. 60.

h Est inter
Commentarios
Burghe-
siorum.

10 Ac primò quidem: Optabile fuisse, vt hoc remedium multos ante annos adhibitum esset, quò tot clades, quæ rebus tum sacris tum profanis acciderant, euitarentur; satius tamen esse, serò quàm nunquam medicinam admoueri, cum Christiana Republica ad eò la- befactata ac perturbata schismate laboraret, vt sine celeri curatione externis viribus infidelium agrè posset obistere. Sed quantumuis rei conficiendæ satageret Pontifex, molimen tamen operis annuo saltem spatio indigere; à se verò nihil diligentia prætermisum iri ad rem facilius peragendam. Velle se interim nonnullas difficultates proponere, summè arduas, vt ipse opinabatur, quas sperabat à singulari Pontificis prudentia dissectum iri, pro eo ac oportebat quò fructus è Concilio decerperetur.

11 Prima erat: Experienciâ constare, conducibili Christianorum

1560. Concilio communem Christianorum pacem opus esse. Idcirco cum inter Gallos & Britannos cœpisset bellum succendi, oportere, ut Pontifex siue per se siue per sequestros idoneos adniteretur illud extinguere; quandoquidem Britannia præcipuum quoddam membrum erat Christianæ Reipublicæ, quodque humores pessimos posset transfundere, eam curationem reliquo corpori præpedituros.

Altera erat: Concilium bis Tridenti inchoatum, breui tempore & sine fructu illic perfutisse, præsertim Principum penuriâ, qui aut præsentia aut legationibus ipsum & nobilitarent & confirmarent. Eorum itaque frequentiam à Pontifice curandam: Cæsarem in eo suis partibus haud defuturum; idemque sibi significasse Regem Hispaniæ se peracturum. Sed quid haberent in animo Reges Galliæ, Britannia, Lusitaniæ, Scotiæ, Sueciæ, Poloniæ, Senatus Venetus, aliique, sibi non liquere: opus esse propterea, ut Pontifex opportunè cum ipsis siue per se siue per idoneos sequestros ageret; & ubi Pontifex arbitraretur Cæsaris quoque operam impendendam, se illi, pro eo ac obsequentem filium decebat, morem gesturum. Quod ad Principes, Ordinesque Imperij spectabat, certum esse, Ecclesiasticos & laicos Catholicos conuenturos; eos verò, qui Confessionem Augustanam sequebantur, non nisi durissimis conditionibus impetratis, quas ipsi in postremis Augustæ Comitibus efflagitauerant, consensuros. Num autem tentandum esset armis subigere homines potentes, obstinatos, variis fœderatis munitos, eoque pacto Christianas nationes bello maximè periculoso peruertere, perpenderet Pontifex, quàm opportunum foret conditioni temporum, & prætermisso per silentium, quàm ægrè, quamque incommodè ipse Cæsar, angustiis quamplurimis obfessus, armorum exciret motum, vnde vocaretur in dubium ipsius fides, annis superioribus obstricta per publicam Germaniæ pacem: se quidem omni beneuolentiâ atque ardore eos ad Concilium inuitaturum.

Tertia: Synodo bis inceptæ graui detrimento fuisse Pontificis absentiam, quæ apud multos sanctionum auctoritatem eleuarat, cum tamen in priscis Conciliis compertum esset, quantum dignitatis præsentia Romanorum Pontificum ipsis attulisset. Quare oportere, ut in hoc recenti huiusmodi auctoramentum omnino non desideraretur.

Quarta erat de vrbe Tridentina, ubi Synodus euentu improspere bis fuerat coacta. Huiusmodi conuentus domicilio opus esse loci amplitudinem, vbertatem soli, populi Religionem, & situs oportu-

portunitatem ad cuiusvis nationis accessum. Nescire Cæsarem an cunctas conditiones enumeratas Tridentum complecteretur; imò scire, primâ conditione illud carere: proinde quoniam semper ditatum fuerat, satius esse in Germania Concilium celebrari, tamen Cæsar voluisset in præsentia de graui Pontificis ætate rationem habere, eumque ad longioris itineris incommoda nequaquam inducere; tamen se illi proponere, si fortè magis idoneam ille censeret Germanicam aliquam urbem, exempli causâ Coloniam, cunctis reliquis conditionibus præditam, multisque nationibus Christianis, & omnibus Imperij Principibus commodam, & quò Pontifex deferre se posset per Galliam ac Belgium, absque graui perpeffione molestiæ, & extra omne discrimen; vel, quò breuius faciliusque ipsi locum adire liceret, Constantiam aut Ratisponam eligi posse.

15 Quinta: Quamuis Cæsar, utpote obsequens Pontificis filius, non auderet rationem præscribere, quâ in Concilio res Religionis essent agitandæ; tamen studio prosperi successus se ob oculos illi ponere, Protestantes conqueri de nimia duritia, quâ Synodus antegressa in eos vsa fuerat, publicæ fidei tabulis haud sibi impertitis eâ formâ, quâ Bohemis concessâ fuerant à Synodo Basileensi, nec iisdem ibi satis auditis. Etenim cum illi articulos suæ Confessionis protulissent, quò Patres illorum falsitatem ostenderent, aut ipsis permitterent rationes suas Concilij Decretis obiicere, neutrum impetrauerant. Quocirca indulgendum ipsis in posterum, ut in eo sibi satisfaceret.

16 Sexta: Cum Pontifex animum præ se ferret resumendæ continuandæque Synodi Tridenti suspensæ, in hoc etiam præualida sibi obstacula obiici: non quòd promulgata Decreta impugnare aut debilitare mens esset; sed quòd huiusmodi continuatio fieri non posse videretur tum Protestantium causâ, qui absque dubio audiri velent de integro, etiam super articulis ibi sancitis; tum quorundam Catholicorum Principum respectu (Galliæ Regem indicabat) qui solemniter in eam Synodum protestati fuerant: proinde minime defuturum qui affirmaret, haud licuisse paucorum conuentui, cunctorum vniuersitatem obligare. Huc accedere, suspensionem ad duos annos decretam, iam octauum prætergressam esse, nullâ habitâ aliâ suspensione. Denique, ampliori gloriæ futuram Pontifici nouam Synodi, quæ sua integra esset, celebrationem, quàm pristinæ continuationem, in qua uti opus ipsum, ita laus magna ex parte aliorum foret.

Iam verò, quoniam tam ardua erat Concilij conuocatio, eiusque

1560. exitus tam ambiguus, cupere Cæsarem, audiri à Pontifice mentem suam de alijs adiumentis, quæ prætermissionem Concilij compendissent: maximè verò cum omnes Catholici nondum in ipsum propenderent, quorum nonnullis correctio non placebat; & in quouis euentu per annos plurimos maturefcere fructus non posset, & vrgenti indigentia tanta mora intolerabilis videretur.

Eo posito, tamen omnis caro esset corrupta, maiorem tamen quam in reliquis corruptionem agnosci in Ecclesiasticis viris, quod affirmarant multi sanctorum Patrum, post quorum ætatem Clerus melioris frugis non erat. Deformis in templis solitudo, plurima in sacris mysteriis socordia, plurima licentia in actionibus laicorum, perpetua scandala, causa potissima, cur vulgus in credendo laberetur: illinc propterea emendationem inchoandam. Validissimum ad Fidem illicitum esse præclaram docentium virtutem; huc admo- uendam à Pontificis dextera primam curationem, vt Ordo Ecclesiasticus pristino restitatur splendori, nolitque alius esse, alius apparere, milites habitu, Clerici lucro, sed neutrum operibus: ad omnem à Cæsare suæ potestatis opem offerri. Postremo loco proponebat, videri laxamentum aliquod in seueritate Canonum expositi ab illius æui hominum imbecillitate, ac potissimum duabus in rebus, supra modum expetitis, à populo altera, altera à Clero: eas esse, vsum Calicis concessum laicis, & coniugium Sacerdotibus. Harum priorem haud pendere ab integritate Corporis Christi in qualibet specie, sed esse omnino penes arbitrium Ecclesiæ; cui vtilicuit id iure prohibere in Synodo Constantiensi, perinde postea, spectatâ diuersâ temporum conditione, licebat id ipsum concedere; nec à Cæsare illud sui gratiâ postulari, sed quò flagranti aliorum voto satisfaceret.

Alterum postulatum prosequeretur, conatus persuadere plurimis rationibus vxores Sacerdotibus concedendas; de quo ad finem Operis aliquid disseremus: ac demum narrabat, ab Archiepiscopo Salisburgensi, vnâ cum Synodo Episcoporum ab eo habita, se rogatum vehementer fuisse, vt duos hosce quos memorauimus abutis interdiceret populis hereditariæ sibi ditionis, ad ipsorum Diocæces spectantibus; se verò, quippe à primis vsque annis in huiusmodi rebus versatum, satis nosse, quid re ipsa confici posset. Quapropter quæ sibi difficultatem afferrent, se illis scripto significasse, quod pariter Pontifici communicabat, cupiens cum ipso agere pro eo quod obsequentem filium, & Catholicum Imperatorem decebat.

Hæc omnia Pontifici à se ita deferri, vt ipsius iudicio subicerentur,

rentur, ac potissimè quod ad memorata duo capita spectabat: ea 1560.
verò nec sibi à se deposci, nec suâ sententiâ comprobari; sed solùm
obiici perpendenda Pontifici, itidem ac sibi expendenda ab aliis
obiecta fuerant.

19 Cum hoc Cæsaris scripto misit ad Pontificem Nuntius aliud
quoque Augustani Cardinalis, summâ apud vtrumque Principem
in iis negotiis auctoritate. Significabat ille, Ea quæ proponebat con-
silia, à se fuisse decerpta è variis documentis magnorum virorum,
studioque Religionis præstantium. Duo laxamenta à Cæsare flagi-
tata, ante Synodum concedenda non esse, nec ad eam celebrandam
festinandum, tametsi Gallus extimularet, cum oporteret prius Ca-
tholicos Principes in vnum probè coalescere, vt ipsorum præsentia
viribusque Concilium communirent, idque potissimum agendum
esse à Germanis Principibus in præcedenti conuentu, vbi Prote-
stantes ad id compellerentur, & simul Catholici inter se coirent;
aliter Concilium despiciatui, furoriquè hostium ludibrium euasu-
rum. Inflexibili consilio in sola Tridentina mansione minimè persi-
stendū, ne subito in obstacula impingeretur. Eligi posse * Columbi-
num, urbem liberam in Alsatiâ, à Belgio, Burgundia & Lotharingia
haud longinquam, Tridento duplo ampliorem, regionibus Catholi-
cis, & penè cunctis Austriacis vndique circumseptam, & ob Rheni
propinquitatem, fertiliusque; prouinciarum, com meatu abundantem.

* Vu'gò
Colmar.

20 Ex hisce scriptis animaduertit Pontifex ¹, id quod decessoribus
acciderat sibi quoque contingere: nimirum, se antequam res insta-
ret vrgeri ad Concilium omnium stimulis, sed cum ventum esset
ad limen, nouarum cunctationum, nouarumque cautionum fræno
coërceri; cuius rei causam esse quamdam speciosam appetentiam
habendi Concilij, quo morbus iam insanabilis sanaretur, non quo
præceps humoris prauis fluxio sisteretur, & membra, quæ integra
erant, seruariantur; & ab hac eadem cupiditate allici ad eos imitan-
dos, qui ardentè cupidi intolerabilem sed immedicabilem poda-
gram curare, empyrica assumunt medicamenta, quibus aut manci
redduntur, aut conficiuntur. Etenim tunc pariter Pontifici propo-
nebantur eiusmodi Concilij conditiones ad hæreticos alliciendos,
quæ idem Concilium ipsis Catholicis lethale reddidissent, subdentes
quæstioni, tamquam falso obnoxias, antea actas sanctiones; quod per-
inde erat, ac fateri, futuras etiam falli posse, & vitalem omnem suc-
cum ab Ecclesia Fideque subtrahere: sed hominibus molesto bello
diræxatis consueta stultitiâ est, id à sociis fœderatis petere, quod ho-
sti communi gratum sit, & quo non tam reconciliatus fiat quàm in-
superabilis.

i Cuncta
constant ex
mandatis
Delfino
Nuntio tra-
ditis, quæ
sunt in Ar-
chiuio Vati-
cano.